

ความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล : ทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานแบบออนไลน์

(Digital Literacy : Essential Skills for Working Online)

เรียบเรียง นางสาวภัคจิรา หนูมน โนักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ กลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน

Digital Literacy หรือทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นทักษะด้านดิจิทัลพื้นฐานที่จะเป็นตัวช่วยสำคัญ สำหรับข้าราชการในการปฏิบัติงาน การสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่นในลักษณะ “ทำน้อย ได้มาก” หรือ “Work less but get more impact” และช่วยส่วนราชการสร้างคุณค่า (Value Co-creation) และความคุ้มค่าในการดำเนินงาน (Economy of Scale) เพื่อการก้าวไปสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือช่วยให้ข้าราชการ สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองเพื่อให้ได้รับโอกาสการทำงานที่ดีและเติบโตก้าวหน้าในอาชีพราชการ (Learn and Growth) ด้วย

➡ Digital Literacy and Future Skills in Workplace การรู้ดิจิทัลและทักษะอนาคตในที่ทำงาน

ทักษะการแก้ปัญหา

สามารถที่จะคิดวิเคราะห์ นำข้อมูลทีวิเคราะห์ไปแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้ ทักษะต่างๆเหล่านี้จะพาไปสู่ความสามารถในการที่เราจะสร้างสรรค์งานออกมามีความเป็นต้นฉบับ นำไปสู่การเป็นนวัตกรรม

ทักษะการบริหารจัดการตัวเอง

สามารถที่จะปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนไปอย่างกะทันหันสามารถที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองได้ สามารถรับมือกับปัญหาความกดดัน การเปลี่ยนแปลงได้

ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น

สามารถที่จะทำงานกับผู้อื่นได้ในบริบทออนไลน์ การเป็นผู้นำและผู้มีอิทธิพลในสังคม

ทักษะด้านเทคโนโลยี

สามารถที่จะใช้ ดูแล และจัดการเทคโนโลยี การออกแบบและการเขียนโปรแกรม

📌 Digital Literacy: Essential knowledge & skill in Workplace การรู้ดิจิทัล: ทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในที่ทำงาน

McKinsey Global Institute (สถาบันวิจัยชั้นนำทางธุรกิจและการจัดการของโลก) สำรวจ 3 ทักษะ
ที่จำเป็นมากยิ่งขึ้นในปี 2030

1

ทักษะการรู้คิดอย่างมีเหตุผลขั้นสูง (High Cognitive)

ประกอบด้วยทักษะการเขียนและการรู้หนังสือขั้นสูง ทักษะเชิงสถิติและตัวเลข การคิดเชิงวิพากษ์และการคิดประมวลสารสนเทศที่ซับซ้อน ทักษะนี้พบในอาชีพ เช่น หมอ นักบัญชี นักวิเคราะห์วิจัย นักเขียนและบรรณาธิการ

2

ทักษะด้านอารมณ์และสังคม (Social and Emotional/Soft Skills)

เช่น การเจรจาต่อรองและการสื่อสารขั้นสูง ความเห็นอกเห็นใจ ความสามารถในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถบริหารจัดการและปรับตัวได้ เป็นต้น ทักษะเหล่านี้พบในอาชีพ เช่น ที่ปรึกษา นักเขียนโปรแกรม นักพัฒนาธุรกิจ เป็นต้น

3

ทักษะด้านเทคโนโลยี (Technological Skills)

เช่น ตั้งแต่ทักษะเทคโนโลยีพื้นฐานไปจนถึงขั้นสูง การวิเคราะห์ข้อมูล วิศวกรรมและวิจัย เป็นต้น ทักษะนี้อาจพบใน นักพัฒนาซอฟต์แวร์ วิศวกร ผู้เชี่ยวชาญด้านหุ่นยนต์ และนักวิทยาศาสตร์

วิธีการจัดการเมื่อถูกกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์

ตัวอย่างการพบข้อความอันเป็นเท็จเกี่ยวกับตนเองหรือองค์กรที่ให้นำส่งข้อมูลหลักฐานทั้งหมดที่กระทรวงดิจิทัลเศรษฐกิจและสังคมผ่านเว็บไซต์แล้วแจ้งตำรวจ หรือกรณีได้รับโทรศัพท์จากธนาคารว่าถูกอายัด รวบรวมหลักฐานทั้งหมดส่งไปสคบ. โทร 1166

➤ Digital Etiquette & Digital resilience การรู้ดิจิทัล: แนวปฏิบัติและการปรับตัวในโลกดิจิทัล

มารยาททางสังคมบนโลกออนไลน์ Digital Etiquette

1. ประพฤติตนเช่นเดียวกับปฏิบัติในชีวิตจริง ในแง่ของจริยธรรมและกฎหมาย

3. เอาใจเขามาใส่ใจเรา อย่าปฏิบัติต่อคนอื่นในสิ่งที่เราไม่ต้องการให้คนอื่นปฏิบัติ

4. รู้จักเวลาและสถานที่ก่อนที่จะเข้าร่วมกลุ่มสนทนา สามารถเข้าร่วมสนทนาได้ด้วยหรือไม่

2. ข้อความที่ส่งไปมีหัวเรื่องชัดเจน ไม่เป็นการรบกวนเวลาของผู้อื่น ไม่ส่งพร่ำเพรื่อ

5. คิดก่อนพูด ใช้คำพูดที่ถูกต้อง ไม่ใช่คำพูดในเชิงลบ

6. แบ่งปันความรู้ที่มีหรือแสดงความคิดเห็นเชิงบวก

7. ต้องช่วยกันควบคุมสิ่งที่เรียกว่า flame war เช่น จดหมายที่ก่อให้เกิดความเสียหาย บาดหมาง สร้างสังคมแห่งการยอมรับแค้นเคแค้น ความแตกต่างซึ่งกันและกัน

8. เคารพสิทธิของผู้อื่น ไม่ไปละลาบละลัหรือละเมิดสิทธิบุคคลของผู้อื่น

9. ไม่ใช่สิทธิ์ที่มีเหนือผู้อื่นในทางที่ผิด

10. ให้อภัยในความผิดพลาดของเขา มีข้อเสนอแนะที่ดี ให้เขาแก้ไขในสิ่งที่ถูกต้องได้

การปรับโครงสร้างองค์กรและทางเลือกในการสร้างทีมงานในอนาคต (McKinsey Global Institute)

Mindset shift ปลูกฝังวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

Organizational set -up ปรับโครงสร้างให้คล่องตัว ลดลำดับชั้น เพิ่มการทำงานร่วมกัน

"New collar" jobs งานที่ต้องอาศัยทักษะความสามารถสูงมอบหมายงานให้กับพนักงานที่มีทักษะแตกต่างออกไป

Workforce composition ระบบตลาดงานเสรีกำลังรุ่งเรือง เปิดโอกาสให้เกิดการจ้างงานแบบสัญญาจ้างหรือฟรีแลนซ์ที่เชี่ยวชาญในงานทักษะต่างๆมากขึ้น

C-suite and HR changes เปลี่ยนแปลงในงาน HR และผู้บริหารโดยเฉพาะกระบวนการทางความคิดและกลยุทธ์ในการดึงดูดผู้ที่มีความสามารถ

Retrain เพิ่มทักษะให้กับพนักงานด้วยการสอนทักษะใหม่ๆที่จำเป็นหรือทักษะขั้นสูง

Redeploy นิยามภาระหน้าที่งานใหม่ หรือออกแบบ กระบวนการปฏิบัติงานใหม่

Hire ว่าจ้างบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีทักษะที่จำเป็น

Contract ใช้ประโยชน์จากคนงานภายนอก เช่น ูกจ้าง ฟรีแลนซ์ หรือพนักงานชั่วคราว

Release ลดทักษะที่ไม่จำเป็นหรือไม่ต้องการ เพิ่มด้วยการจ้างงานที่เกี่ยวข้อง รอให้เกษียณ

➡ Digital Literacy: All about Web Browsing & How to Use Email Effectively การรู้ดิจิทัล: การท่องเว็บและการใช้อีเมลอย่างมีประสิทธิภาพ

2 **BCC (Blind Carbon copy)** หรือสำเนาลับถึง เป็นการส่งอีเมลที่ผู้รับจะไม่ทราบว่าผู้ส่งได้ส่งอีเมลหาใครบ้าง

1 **CC (Carbon copy)** หรือสำเนาถึง เป็นส่งอีเมลไปยังผู้รับ เพื่อเป็นการแจ้งให้ทราบ ไม่ได้ต้องการการตอบกลับ เช่นในการส่งอีเมลไปยังหน่วยงานภายนอก มีการใช้ชื่อของหัวหน้างาน เพื่อให้รับทราบถึงการส่งอีเมลฉบับนี้

Web browser หลักที่ใช้ในการค้นหาข้อมูล ได้แก่ Google Chrome Safari Firefox และ Microsoft Edge กรณีที่ใช้คอมพิวเตอร์สาธารณะ หรืออุปกรณ์ในที่สาธารณะ การสืบค้นข้อมูลที่ Web Browser เลือกใช้ Incognito Mode หรือ Private Browsing Mode เพื่อการค้นหาข้อมูลโดยไม่จดจำข้อมูล ไม่มีการจดจำรหัสผ่าน

Copyright ลิขสิทธิ์ เป็นความคุ้มครองที่มีให้กับเจ้าของผลงานสร้างสรรค์ ที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ การใช้สติปัญญา ความรู้ความสามารถ ถือเป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่ง โดยเจ้าของลิขสิทธิ์ก็จะมีสิทธิ์แต่เพียงผู้เดียว ในการที่จะกระทำการใดๆในงานของตน ประเภทของลิขสิทธิ์ก็จะมีอยู่ 9 ประเภท

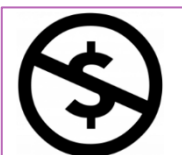
1.วรรณกรรม	2.นาฏกรรม	3.ศิลปกรรม	4.ดนตรี	5. โสตทัศนวัสดุ
6.ภาพยนตร์	7.สิ่งบันทึกเสียง	8.งานแพร่เสียง แพร่ภาพ	9. งานอื่นใดในแผนกวรรณคดี	

การละเมิดลิขสิทธิ์ต่างๆเหล่านี้โดยไม่ได้อนุญาตจะต้องถูกลงโทษถูกปรับตั้งแต่ 20,000 ถึง 800,000 บาทเลยหรือทำทั้งปรับ

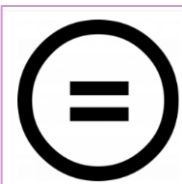
Creative Commons หรือ **สัญญาอนุญาตแบบเปิด** เป็นลิขสิทธิ์ประเภทหนึ่งที่เปิดโอกาสให้สาธารณะได้ทำผลงานนั้นไปใช้ได้โดยไม่ต้องขออนุญาต ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ แต่ผู้ที่นำผลงานไปใช้จะต้องทำตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้บนผลงาน

ทำซ้ำ แจกจ่าย หรือดัดแปลงงานนั้นได้ **แต่ต้องให้เครดิตที่มาของเจ้าของผลงานนั้น** ซึ่งถ้าเขาอยากจะใช้ผลงานนั้นโดยไม่มีเครดิตชื่อเจ้าของผลงานกำกับ จะต้องทำการขออนุญาตเจ้าของผลงานก่อน

ทำซ้ำ แจกจ่าย หรือดัดแปลงงานนั้นได้ **แต่ต้องไม่ใช่เพื่อการค้า** เว้นแต่ว่าจะได้รับอนุญาตจากเจ้าของผลงานก่อน

ทำซ้ำ แจกจ่าย ผลงานชิ้นนั้นได้ **แต่ห้ามดัดแปลงงานงาน** เว้นแต่ว่าจะได้รับอนุญาตจากเจ้าของผลงานก่อน

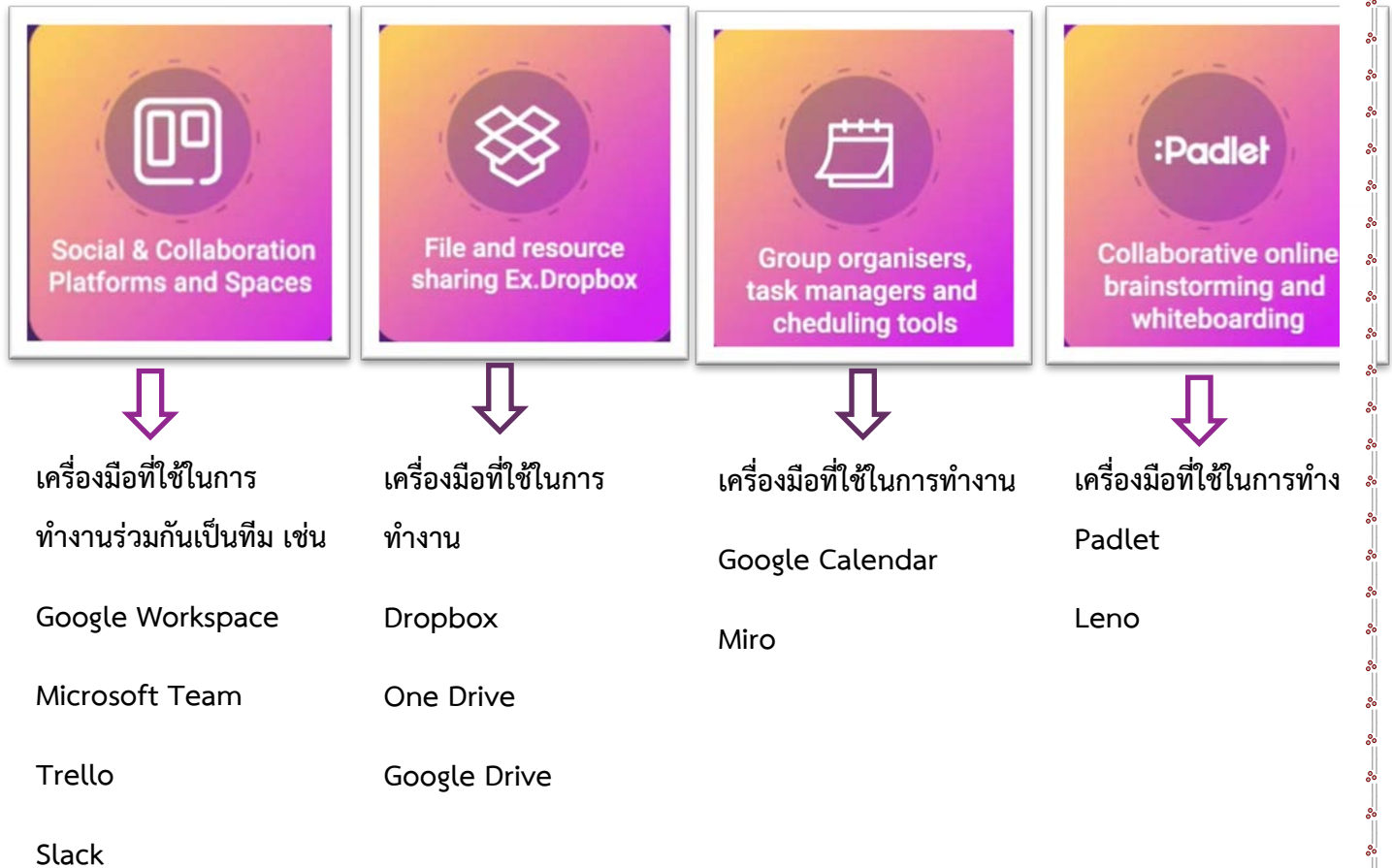

ทำซ้ำ แจกจ่าย หรือดัดแปลงงานนั้นได้ **แต่ผลงานที่ดัดแปลงนั้นจะต้องกำกับด้วยสัญญาอนุญาตเงื่อนไขเดียวกันกับต้นฉบับ** เว้นแต่ว่าจะได้รับอนุญาตจากเจ้าของผลงานก่อน

➡ Digital Literacy: Online Collaboration Tools การรู้ดิจิทัล: เรียนรู้เครื่องมือเพื่อการทำงานร่วมกันออนไลน์

ข้อมูลจาก www.c4lpt.co.uk แบ่งข้อมูลของเครื่องมือเป็น 4 กลุ่ม

➡ Digital Literacy: Content Creation tools & Wrap Up การรู้ดิจิทัล: เรียนรู้เครื่องมือสำหรับสร้างคอนเทนต์

ปัจจุบันการปรับตัวขององค์กรจะมีช่องทางการเผยแพร่สารสนเทศหรือความรู้ที่หลากหลายขึ้นเนื่องจากการใช้โซเชียลมีเดียเป็นช่องทางหลักในการเผยแพร่ข้อมูลหรือประชาสัมพันธ์องค์กร หน่วยงานมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ภาระหน้าที่อะไรสามารถที่จะหยิบยกเครื่องมือที่เหมาะสมเอามาใช้ปรับให้เหมาะกับหน่วยงานเพื่อการอยู่รอดขององค์กร ตัวอย่างโปรแกรม **canva** ที่ได้รับความนิยมมาก มีจุดเด่น

- 1 ใช้งานง่าย ไม่ต้องมีพื้นฐานการออกแบบก็ใช้ได้
- 2 มีเทมเพลตสำเร็จรูปให้เลือกเยอะ
- 3 มีรูปภาพ, วิดีโอ, เสียง, กราฟิคให้ใช้งานมากมาย
- 4 มีระบบคลาวด์ที่ช่วยให้ประหยัดพื้นที่จัดเก็บ
- 5 สามารถใช้ได้ทั้งบนเว็บไซต์ผ่านคอมพิวเตอร์และแอปพลิเคชันผ่านแท็บเล็ตและมือถือ